

Sygnatura akt **VII U 1245/18**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 25 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Beata Sójka

Protokolant: Protokolant Sądowy Anna Zdebska

po rozpoznaniu w dniu 25 marca 2019 r. w Poznaniu

odwołania (...) sp. z o.o. z siedzibą w P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia 20 czerwca 2018 numer (...)

w sprawie (...) sp. z o.o. z siedzibą w P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

przy udziale ubezpieczonego O. S.

o wydanie zaświadczenia w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do wydania zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego, mającym zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 dla O. S. na okres od 01 maja 2018 roku do 30 kwietnia 2019 roku,**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz odwołującej spółki kwotę 180,00 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w sprawie.**

SSO Beata Sójka

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 czerwca 2018 r., Nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie art. 219 kpa, art. 83b ust. 1, art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.) w związku z art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr (...) z dnia 24 listopada 2010 r. rozszerzającego rozporządzenie (WE) Nr 883/2004 i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (Dz. U. UE.L.2010.344.1), odmówił wydania zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego z tytułu wykonywania pracy na terytorium dwóch lub więcej państw członkowskich Unii Europejskiej w okresie od 1 maja 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r. dla obywatela Ukrainy O. S.. W uzasadnieniu organ rentowy stwierdził, że na podstawie dokumentacji złożonej w celu wydania zaświadczenia o ustawodawstwie właściwym uznał, że Polska nie jest miejscem zamieszkania O. S. w rozumieniu przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. W związku z tym przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr

883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 166/1 z 30.04.2004) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 nie mogą mieć zastosowania do O. S..

Od powyższej decyzji odwołał się płatnik składek (...) sp. z o.o. w P., reprezentowana przez fachowego pełnomocnika – radcę prawnego, wnosząc o jej zmianę w całości poprzez zobowiązanie organu rentowego do wydania zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego dla O. S. na okres od 1 maja 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r., połączenie do wspólnego rozpoznania odwołań od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, II Oddział w P., z dnia 20 czerwca 2018 r. o numerach: (...), (...), (...), (...), a nadto o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. Zaskarżonej decyzji odwołujący zarzucił naruszenie:

- art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr (...) z dnia 24 listopada 2010 r. rozszerzające rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) Nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (Dz. U. UE L 344/1, 29.12.2010) poprzez jego niezastosowanie w przedmiotowej sprawie,

- art. 13 ust.1 pkt a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) z dnia 29 kwietnia 2004 r. Nr (...) w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. L 166, 30.4.2004, p.l), poprzez uznanie, że pracownik nie zamieszkuje na terenie Polski,

- art. 107 § 1 kpa w ten sposób, że organ nie wskazał w oparciu o który konkretnie przepis obowiązującego prawa oparł swoje rozstrzygnięcie w sytuacji, kiedy akty prawne w postaci rozporządzeń składają się z wielu przepisów, oznaczonych jednostkami redakcyjnymi w postaci artykułów, a także powoływanie się na orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości bez wskazania dokładnej nazwy podmiotu je wydającego, daty jego wydania, oznaczenia sprawy oraz miejsca publikacji,

- art. 107 § 3 kpa w ten sposób, że organ nie wyjaśnił kompleksowo podstawy prawnej swojego rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie, co uniemożliwia stronie odwołującej się zapoznanie z motywami, które doprowadziły organ do wydania przedmiotowej decyzji,

- art. 11 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) Nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE 284/1, 30.10.2009) poprzez jego zastosowanie w przedmiotowej sprawie, podczas gdy ma on zastosowanie w przypadku, gdy pomiędzy instytucjami dwóch lub więcej państw członkowskich istnieje rozbieżność opinii w odniesieniu do ustalenia miejsca zamieszkania osoby, do której stosuje się rozporządzenie podstawowe,

- art. 7 i art. 9 kpa poprzez ich niezastosowanie.

W uzasadnieniu odwołująca spółka podniosła, że w stosunku do O. S. zostały spełnione wszystkie przesłanki, uprawniające do wydania zaświadczenia na formularzu A1. O. S. jest zatrudniony w (...) sp. z o.o. na podstawie umowy o pracę, zawartej na czas nieokreślony, podlegającej prawu polskiemu i wykonuje pracę na stanowisku kierowcy w transporcie międzynarodowym, na terenie innych państw członkowskich, zamieszkuje w M. przy ulicy (...), posiada zaświadczenie o zameldowaniu na pobyt czasowy oraz zezwolenie na pracę cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, otrzymuje miesięczne wynagrodzenie z tytułu wykonywanej pracy, od którego są płacone składki z tytułu ubezpieczenia społecznego oraz zaliczka na podatek dochodowy. Organ rentowy nie wykazał, by istniała rozbieżność opinii w odniesieniu do ustalenia miejsca zamieszkania osoby, a także nie wynika z uzasadnienia do decyzji, aby instytucje podjęły jakiegokolwiek działania w celu ustalenia ośrodka interesów życiowych.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu organ rentowy podtrzymał argumentację wyrażoną w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo podniósł, że z dokumentów

przedłożonych przez odwołującą spółkę wynika, że O. S. jest zameldowany w Polsce na pobyt czasowy do 13 grudnia 2019 r., posiada zezwolenie na pracę wydane na czas określony do 13 grudnia 2019 r. Okoliczności te jednoznacznie wskazują na pobyt, a nie zamieszkiwanie zainteresowanego w Polsce w rozumieniu rozporządzenia (WE) Nr 883/2004. Płatnik składek wzywany przez organ rentowy w pismach z 6 kwietnia 2018 r. i 15 maja 2018 r., nie przedłożył żadnych dodatkowych danych, które pozwoliłyby na ustalenie miejsca zamieszkania zainteresowanego w Polsce.

Na rozprawie 4 marca 2019 roku ubezpieczony O. S. przychylił się do stanowiska odwołującej i wniósł o wydanie zaświadczenia o ustawodawstwie A1.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) sp. z o.o. w P., zarejestrowana pod numerem KRS (...), świadczy usługi w zakresie przewozu towarów w transporcie międzynarodowym. J. P. jest wicerezesem zarządu spółki uprawnionym do jednoosobowej reprezentacji. Spółka zatrudnia kierowców, w tym czterech obywateli z Ukrainy. Oddział spółki mieści się M.. (bezsporne)

O. S., urodzony (...), jest obywatelem Ukrainy, z zawodu jest kierowcą. Jest zameldowany w B. przy ulicy (...). Od 13 października 2017 r. zainteresowany przebywa w Polsce na podstawie zezwolenia udzielonego przez Wojewodę (...). Na wniosek O. S. Wojewoda (...) wydał mu 16 grudnia 2016 r. zezwolenie na pobyt czasowy i pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres do 13 grudnia 2019 r. Zainteresowany jest zameldowany na pobyt czasowy na okres od 13 października 2017 r. do 13 grudnia 2019 r. pod adresem ulica (...) w M.. Legitymuje się także ważną kartą czasowego pobytu w Polsce.

Od 1 czerwca 2016 r. O. S. był zatrudniony w (...) sp. z o.o. w P., na podstawie umowy o pracę, na stanowisku kierowcy w transporcie międzynarodowym w pełnym wymiarze czasu pracy, na czas określony. W dniu 1 września 2016 r. płatnik zawarł z zainteresowanym umowę na czas nieokreślony. Za świadczoną pracę zainteresowany otrzymuje wynagrodzenie w kwocie nie niższej niż 1 850,00 zł brutto miesięcznie.

W ramach umowy o pracę O. S. przewozi towar samochodem ciężarowym. W ocenie pracodawcy zainteresowany wykonuje pracę w Polsce przez 41,4% oraz w pozostałych państwach członkowskich przez 58,6%. Jeździ ciągnikiem siodłowym marki M. (...). W trasy za granicę Polski wyjeżdża do Niemiec, Austrii, raz w roku do Holandii. O. S. wyrusza w trasę zasadniczo w poniedziałek rano (bądź w niedzielę wieczorem). W trasie przebywa przeważnie tydzień, zdarza się, że jest oddelegowany w trasę, która trwa dwa tygodnie. W tym czasie nocuje w kabinie samochodu ciężarowego. Po upływie dwóch tygodni zobligowany jest do nocowania na odcinku trasy na koszt pracodawcy albo zjechania do bazy transportowej pracodawcy, która mieści się w M.. Jest to związane z tzw. długą przerwą, która powinna trwać 48 godzin i nie powinna być wykorzystywana w kabinie samochodu. Bezpośrednim przełożonym ubezpieczonego jest M. K. w D. (...). P. S. zarządza parkiem maszynowym w M. i ma stały kontakt ze wszystkimi kierowcami zatrudnionymi w spółce, w tym z zainteresowanym.

Płatnik składek dokonał zgłoszenia O. S. do ubezpieczenia emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego oraz ubezpieczenia zdrowotnego od 1 czerwca 2016 r. i opłaca za niego składki.

Od 13 października 2017 r. do 13 grudnia 2019 r. O. S. jest zameldowany na pobyt czasowy pod adresem ulica (...) w M.. Zainteresowany wynajmuje pokój od spółki (...) sp. z o.o. w mieszkaniu, w którym zamieszkują także dwaj inni kierowcy (każdy z nich ma odrębny pokój). Korzysta ze wspólnej kuchni i łazienki. W mieszkaniu przebywa przeważnie w weekendy.

O. S. ma żonę i dwoje dzieci w wieku 3 (syn) i 22 lat (córka). Żona z dziećmi mieszka i pracuje na Ukrainie, jest zameldowana w B. przy ulicy (...). Żona zainteresowanego pracuje w prywatnej firmie na stanowisku księgowej. Latem br. starsza córka zainteresowanego ukończy studia na Wydziale Stomatologii i zamierza odbyć dwuletni staż. Syn zainteresowanego uczęszcza do przedszkola. Region, w którym mieszka rodzina O. S. nie jest objęty działaniami wojennymi. O. S. odwiedza rodzinę raz na trzy miesiące, przebywa na Ukrainie przez około tydzień. W Polsce

zainteresowany płaci podatki, ma konto bankowe w Banku (...), jest właścicielem samochodu osobowego marki F. (...) rocznik 2010. Dowód rejestracyjny został wydany w dniu 30 listopada 2018 r. przez Starostę (...) seria DR (...) numer rejestracyjny (...). Zainteresowany zamierza kontynuować zatrudnienie w firmie odwołującego. Ma w planach sprowadzić rodzinę do Polski i zamieszkać na stałe w Polsce.

Przed podjęciem zatrudnienia w spółce (...) sp. z o. o. z siedzibą w P. O. S. pracował przez ok. rok czasu w prywatnej firmie w Polsce, zajmującej się sprzedażą motocykli i rowerów, i to jako kierowca – mechanik.

dowód: dokumenty zgromadzone w aktach pozwanego organu rentowego dotyczących decyzji Nr (...) w tym: kopia decyzji Woj ewody (...) z 16 grudnia 2016 r. znak SO-VI. (...). (...).2016.35, zaświadczenie Urzędu Gminy w M. znak SO. (...).386.2017, oświadczenie o miejscu zamieszkania, informacja w celu wydania zaświadczenia o ustawodawstwie właściwym dla osoby, która wykonuje pracę najemną w dwóch lub kilku Państwach Członkowskich z 3 kwietnia 2018 r., zaświadczenie z 3 kwietnia 2018 r., odpis KRS (...) na dzień 2 października 2018 r. w aktach sprawy k.21-24; zeznania zainteresowanego O. S. protokół elektroniczny z 4 marca 2019 r. nagranie od minuty 17:40 do minuty 29:27 i od minuty 33:08 do minuty 48:15, zeznania J. P. przesłuchanego za odwołującą spółkę protokół elektroniczny z 25 marca 2019 roku nagranie od minuty 05:27 do minuty 23:55

W dniu 13 kwietnia 2018 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w P. wpłynął wniosek płatnika składek (...) sp. z o.o. w P. o wydanie zaświadczenia A1 potwierdzającego zastosowanie polskich przepisów w zakresie ustawodawstwa właściwego na podstawie art. 13.1. rozporządzenia 883/2004 dla obywatela Ukrainy O. S. w związku z wykonywaniem pracy na terytorium dwóch lub więcej państw członkowskich Unii Europejskiej w okresie od 1 maja 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r.

Odwołująca spółka zamierza wyposażyć kierowców obywateli Ukrainy w Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (...), która uprawnia do skorzystania z pomocy medycznej zagranicą. Warunkiem wydania takiej karty przez Narodowy Fundusz Zdrowia jest zaświadczenie o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego dla O. S..

Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego organ rentowy wydał w dniu 20 czerwca 2018 r. zaskarżoną decyzję.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów, które nie były kwestionowane przez strony. Dokumenty dopuszczone jako dowody zostały wydane przez uprawnione podmioty, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. Nie były one kwestionowane przez żadną ze stron postępowania i nie wzbudziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności, bądź prawdziwości zawartych w nich twierdzeń, a zatem nie było podstaw, ażeby odmówić im wiary. Za wiarygodne Sąd uznał także dokumenty prywatne stanowiące zgodnie z art. 245 kpc dowód tego, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Zeznaniom zainteresowanego O. S. Sąd dał wiarę w całości, ze względu na ich zgodność z dokumentami złożonymi w toku sprawy, jak przed organem rentowym. O. S. zeznał, że zamieszkuje w M. w wynajętym pokoju w mieszkaniu trzypokojowym należącym do spółki. W przekonujący sposób opisał czynności jakie podejmuje w wykonaniu umowy o pracę zawartej z odwołującą spółką w Polsce, a jakie w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Z relacji zainteresowanego wynika, że większość aktywnego życia bynajmniej nie spędza na Ukrainie. To w M. znajduje się centrum jego interesów życiowych. Sporadycznie wyjeżdża bowiem na Ukrainę, gdzie mieszka jego żona i dzieci. Na podstawie zeznań zainteresowanego Sąd ustalił, że O. S. zamierza osiedlić się z rodziną w Polsce.

Sąd dał wiarę zeznaniom J. P. przesłuchanego za odwołującą spółkę w zakresie przedmiotu prowadzonej przez płatnika składek działalności gospodarczej, zatrudnienia O. S. na podstawie umowy o pracę, specyfiki wykonywanej przez niego pracy, w szczególności miejsc, w których praca ta jest zazwyczaj wykonywana, posiadanego przez zainteresowanego zezwolenia na pobyt na terytorium RP. J. P. przyznał, że nie ma wiedzy jaka jest sytuacja rodzinna O. S. i jakie są jego plany życiowe, w tym co do sprowadzenia rodziny do Polski. Nie przypomina sobie by prowadził jakieś rozmowy z zainteresowanym na temat jego planów zamieszkania i osiedlenia się na stałe w Polsce. J. P. zeznał, że powodem dla którego odwołująca spółka wystąpiła z wnioskiem o wydanie zaświadczenia A1 potwierdzającego zastosowanie

polskich przepisów w zakresie ustawodawstwa właściwego na podstawie art. 13.1. rozporządzenia 883/2004 dla pracownika najemnego O. S. był zamiar wyposażenia kierowców obywateli Ukrainy w Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (...), umożliwiającą skorzystanie z pomocy medycznej zagranicą w razie wypadku. Narodowy Fundusz Zdrowia wydaje kartę (...) na podstawie zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego osoby wnioskującej o ten dokument.

Zeznania zainteresowanego i J. P. przesłuchanego za odwołującą spółkę Sąd uznał za w pełni wiarygodne, albowiem były one spójne, rzeczowe, logiczne i konsekwentne. W zeznaniach tych nie zachodziły sprzeczności.

Na rozprawie w dniu 5 marca 2019 r. w trakcie składania zeznań przez zainteresowanego O. S., pełnomocnik organu rentowego oświadczył, że składa zastrzeżenie w zakresie jakości tłumaczenia dokonywanego przez J. B. - tłumacza przysięgłego języka ukraińskiego, jednakże - zdaniem Sądu - nie zasługiwały one na uwzględnienie. Zachowanie uprawnienia do powoływania się na uchybienia przepisom postępowania, z wyjątkiem przewidzianym w art. 162 kpc zdanie drugie, wymaga - poza dochowaniem terminu zgłoszenia zastrzeżenia - wskazania spostrzeżonego przez stronę uchybienia z wyczerpującym przytoczeniem naruszonych przepisów postępowania wraz z wnioskiem o wpisanie tak sformułowanego zastrzeżenia do protokołu. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 listopada 2013 r. V CSK 544/12, LEX nr 1438426 stwierdził, że z treści art. 162 kpc wynika, że strona ma zwrócić uwagę sądowi na uchybienie przepisom postępowania. Oznacza to, że nie jest wystarczające zwrócenie się do sądu o zaprotokołowanie, że strona zgłasza i wnosi o wpisanie zastrzeżenia do protokołu. Zastrzeżenie będzie skuteczne, jeżeli strona wskaże przepisy, które sąd, jej zdaniem, naruszył.

Brak jest przy tym uzasadnionych i przekonywujących podstaw, aby sądzić, że tłumacz przysięgły mógł mieć wpływ na tendencyjność zeznań zainteresowanego, prowadząc do przedstawienia przez tłumacza okoliczności sprawy w sposób niezgodny z rzeczywistymi faktami relacjonowanymi przez zainteresowanego. Pełnomocnik organu rentowego oświadczył tylko, że nie usłyszał zdania o tym, że zainteresowany zamieszkuje w Polsce, skupiając się w zasadzie jedynie na ogólnej negacji składanych przez zainteresowanego zeznań. W ocenie Sądu nie jest wystarczające samo przekonanie pełnomocnika pozwanego, że nie jest tłumaczone wprost zeznanie O. S., i to tym bardziej, że pełnomocnik pozwanego przyznał, że nie zna języka ukraińskiego. Co relewantne, w świetle zasad doświadczenia życiowego, z jednej strony nie ulega kwestii, że o zamieszkiwaniu wraz z rodziną w Polsce zainteresowany zeznawał w kategoriach jedynie planów, a z drugiej strony, oczywistym pozostaje okoliczność, że nawet najdalej idące zamierzenia w w/w kwestii, graniczące nawet z pewnością, mogą zostać niezrealizowane przez zainteresowanego z uwagi na różne okoliczności życiowe mogące zdarzyć się w przyszłości. Pełnomocnik organu rentowego oświadczył nadto, że „słyszał w czasie przed rozprawą jak tłumacz przysięgły rozmawiał prawdopodobnie z osobą ze spółki (...) i z treści tej rozmowy wynikało, że O. S. ma wskazywać w toku zeznań, że ośrodek i centrum życiowe jego spraw znajduje się w Polsce, bo tyle z tej rozmowy zrozumiał”. W kontekście tak postawionego zarzutu, należy stwierdzić, że pełnomocnik organu rentowego nie przedstawił w tym zakresie żadnych konkretnych i przekonujących dowodów. Co więcej, skoro nie zna on języka ukraińskiego, to tego typu sformułowane spostrzeżenie, należy postrzegać jedynie jako jego przypuszczenie. Po wysłuchaniu całości zeznań O. S., złożonych przy udziale tłumacza przysięgłego języka ukraińskiego, pełnomocnik pozwanego ostatecznie oświadczył, że nie ma zastrzeżeń do zeznań złożonych przez O. S. po tym jak uprzednio takowe zastrzeżenia złożył. W tym miejscu należy zauważyć, że gdyby nawet przyjąć, że deklaracja zainteresowanego O. S. co do planów jego zamieszkania wraz z rodziną w Polsce nie była zgodna z rzeczywistymi zamierzeniami, to okoliczność ta i tak ma charakter drugorzędny w niniejszej sprawie, i to z powodów przytoczonych w dalszej części niniejszego uzasadnienia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie płatnika składek zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (dalej: rozporządzenie nr 883/2004), rozporządzenie stosuje się do obywateli państwa członkowskiego, bezpaństwowców i uchodźców mieszkających w państwie

członkowskim, którzy podlegają lub podlegali ustawodawstwu jednego lub kilku państw członkowskich oraz do członków ich rodzin i osób pozostałych przy życiu. Z kolei wobec obywateli państw trzecich zastosowanie znajduje rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr (...) z 24 listopada 2010 r. rozszerzające zastosowanie rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (dalej: rozporządzenie nr 1231/2010). Zgodnie z art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010, rozporządzenie nr 883/2004 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (dalej: rozporządzenie nr 987/2009), mają zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, jak również do członków ich rodzin i osób pozostałych przy życiu po ich śmierci, pod warunkiem że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy więcej niż jednego państwa członkowskiego.

Stosownie do art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 osoba, która wykonuje działalność jako pracownik najemny w państwie członkowskim w imieniu pracodawcy, który normalnie prowadzi tam swą działalność, a która jest delegowana przez tego pracodawcę do innego państwa członkowskiego do wykonywania pracy w imieniu tego pracodawcy, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego państwa członkowskiego, pod warunkiem że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 24 miesięcy i że osoba ta nie jest wysłana, by zastąpić inną delegowaną osobę. Zgodnie z kolei z art. 13 ust. 1 tego rozporządzenia osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną w dwóch lub więcej państwach członkowskich, podlega:

1/ ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym państwie członkowskim; lub

2/ jeżeli nie wykonuje znacznej części pracy w państwie członkowskim, w którym ma miejsce

zamieszkania:

- ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, jeżeli jest zatrudniona przez jedno przedsiębiorstwo lub jednego pracodawcę; lub

- ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstw lub pracodawców, jeżeli jest zatrudniona przez co najmniej dwa przedsiębiorstwa lub co najmniej dwóch pracodawców, których siedziba lub miejsce wykonywania działalności znajduje się tylko w jednym państwie członkowskim; lub

- ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, innego niż państwo członkowskie jej zamieszkania, jeżeli jest zatrudniona przez dwa lub więcej przedsiębiorstw lub dwóch lub więcej pracodawców, których siedziba lub miejsce wykonywania działalności znajduje się w dwóch państwach członkowskich, z których jedno jest państwem członkowskim jej zamieszkania; lub

- ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli jest zatrudniona przez dwa lub więcej przedsiębiorstw lub dwóch lub więcej pracodawców, a co najmniej dwa z tych przedsiębiorstw lub dwóch z tych pracodawców mają siedzibę lub miejsce wykonywania działalności w różnych państwach członkowskich innych niż państwo członkowskie miejsca zamieszkania.

W myśl art. 11 rozporządzenia nr 987/2009 w przypadku, gdy pomiędzy instytucjami dwóch lub więcej państw członkowskich istnieje rozbieżność opinii w odniesieniu do ustalenia miejsca zamieszkania osoby, do której stosuje się rozporządzenie nr 883/2004, instytucje te ustalają na podstawie wspólnego porozumienia ośrodek interesów życiowych zainteresowanego w oparciu ogólną ocenę wszystkich dostępnych informacji dotyczących istotnych okoliczności, które mogą obejmować, w stosownych przypadkach:

1/ czas trwania i ciągłość pobytu na terytorium zainteresowanych państw członkowskich,

2/ sytuację danej osoby, w tym:

- charakter i specyfikę wykonywanej pracy, w szczególności miejsce, w którym praca ta jest zazwyczaj wykonywana, jej stały charakter oraz czas trwania każdej umowy o pracę;

- jej sytuację rodzinną oraz więzi rodzinne;

- prowadzenie jakiegokolwiek działalności o charakterze niezarobkowym;

- w przypadku studentów - źródło ich dochodu;

- jej sytuację mieszkaniową, zwłaszcza informację, czy sytuacja ta ma charakter stały;

- państwo członkowskie, w którym osoba uważana jest za mającą miejsce zamieszkania dla celów podatkowych.

W przypadku gdy uwzględnienie poszczególnych kryteriów w oparciu o ww. istotne okoliczności nie doprowadzi do osiągnięcia porozumienia przez zainteresowane instytucje, zamiar danej osoby, taki jaki wynika z tych okoliczności, a zwłaszcza powody, które skłoniły ją do przemieszczenia się, są uznawane za rozstrzygające dla ustalenia jej rzeczywistego miejsca zamieszkania.

Natomiast w zgodzie z art. 1 lit. j i k rozporządzenia nr 883/2004 określenie „zamieszkanie” oznacza miejsce, w którym osoba zwykle przebywa, zaś określenie „pobyt” oznacza pobyt czasowy. Porównując te dwa pojęcia na gruncie ww. rozporządzenia można zauważyć, że miejscem zamieszkania jest miejsce, w którym dana osoba zwykle przebywa, czyli nie przebywa tam czasowo. Ustawodawca unijny precyzuje czynniki, które należy brać pod uwagę przy ustalaniu miejsca zamieszkania. Mimo, że art. 11 dotyczy w istocie sporu kompetencyjnego, brak przeszkód do wykorzystania go dla sprecyzowania pojęcia miejsca zamieszkania dla potrzeb zastosowania rozporządzenia. Trudno byłoby bowiem uznać, że w art. 1 i art. 11 ustawodawca unijny miał posłużyć się innymi pojęciami „zamieszkania”. Jedyną racjonalną interpretacją jest ta, że w art. 11 doprecyzowano pojęcie zamieszkania z art. 1 i to nie wyłącznie dla potrzeb sporu kompetencyjnego, a dlatego w przepisie dotyczącym tego sporu, że wówczas problem miejsca zamieszkania został zidentyfikowany jako kluczowy. Jest to, innymi słowy, szczególnie istotne w sytuacji zaistnienia sporu kompetencyjnego, niemniej nie można powiedzieć, że art. 11 znajduje zastosowanie wyłącznie w sytuacji sporu kompetencyjnego, bowiem może być stosowany w każdej sytuacji, w której określenie zamieszkania jest wątpliwe. Skoro bowiem prawodawca unijny precyzuje pojęcie „zamieszkanie” w art. 11, nie można uznać, że na gruncie innej sytuacji prawnej wynikłej z tego samego aktu prawnego należy je sprecyzować inaczej i to bez wyraźnego wskazania ze strony prawodawcy. Takie założenie kłóci się nie tyle nawet z założeniami techniki legislacyjnej, ale i ze zdrowym rozsądkiem.

W myśl art. 13 ust. 1. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 166 z 30 kwietnia 2004 r. str. 1 ze zm.), którego naruszenie płatnik składek zarzuca, osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną w dwóch lub więcej państwach członkowskich, podlega:

a) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym państwie członkowskim; lub

b) jeżeli nie wykonuje znacznej części pracy w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania:

(i) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, jeżeli jest zatrudniona przez jedno przedsiębiorstwo lub jednego pracodawcę; (...). Wskazane rozporządzenie definiuje w art. 1 określenie „zamieszkiwanie” jako miejsce, w którym osoba zwykle przebywa (lit.j), zaś określenie „pobyt” jako pobyt czasowy.

Jeżeli obywatele Ukrainy wykonują pracę jednocześnie na terytorium co najmniej dwóch państw członkowskich (np. jako kierowcy), zastosowanie znajduje do nich art. 13 rozporządzenia nr 883/2004. Zastosowanie tego przepisu jest jednak możliwe jedynie wówczas, gdy obywatel Ukrainy posiada miejsce zamieszkania w rozumieniu art. 1 lit. j rozporządzenia nr 987/2009, sprecyzowanego w art. 11 tego rozporządzenia. Jeśli nie ma on miejsca zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego, nie można zastosować art. 13 rozporządzenia nr 883/2004. Nadto w konsekwencji nie można zastosować żadnego ustawodawstwa z uwagi na istnienie luki prawnej. Innymi słowy art. 13 rozporządzenia nr 883/2004 nie może być zastosowany, gdyż wymaga miejsca zamieszkania, zaś art. 12 tego rozporządzenia nie znajduje zastosowania, gdyż nie można wskazać miejsca wykonywania pracy (konkretnego państwa), co jest konieczne z uwagi na to, że nie można podlegać kilku ustawodawstwom jednocześnie.

Przechodząc do kryteriów wymienionych w art. 11 Rozporządzenia Nr 987/2009 należy zauważyć, że O. S. obywatel Ukrainy przebywa legalnie w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielonego przez Wojewodę (...) na okres do 13 grudnia 2019 r. W ramach umowy o pracę zawartej z odwołującym (aktualnie na czas nieokreślony), ubezpieczony stale wykonuje od 1 czerwca 2016 r. pracę kierowcy w transporcie międzynarodowym. Z uwagi na konieczność realizacji powierzonych obowiązków dla odwołującej spółki zainteresowany jest oddelegowywany czasowo do państw członkowskich Unii Europejskiej. Sąd dał wiarę zeznaniom O. S., który wskazywał, że zamieszkuje w Polsce, w jednym z trzech pokoi w mieszkaniu wynajętym od odwołującej spółki, w okresach przerw między świadczeniem pracy w firmie płatnika składek w M. pod adresem ulica (...), jest właścicielem samochodu marki M. rocznik 2000, posiada konto bankowe w Polsce, ma zamiar sprowadzenia do Polski swojej rodziny. W kontekście zamiaru O. S. co do zamieszkania wraz z rodziną w Polsce, należy stwierdzić, że trudno nie dać wiary takim zamierzeniom zainteresowanego (które jak wiadomo w chwili obecnej mają charakter nie do końca przesądzony), tym niemniej nie ulega wątpliwości, że jak to z planami w życiu bywa mogą one ulec zmianie i modyfikacji ze względu na różne cyrkulacje zdarzeniowe. Obecnie nie ma jednak podstaw, by uznać deklaracje zainteresowanego co do zamiaru sprowadzenia rodziny do Polski za niewiarygodne.

W ocenie Sądu aktualnie pobyt O. S. na terenie Polski ma charakter ciągły i długotrwały, i to tym bardziej, że jeszcze przez ok. rok czasu przez zatrudnieniem w spółce (...) sp. z o. o. zainteresowany pracował w Polsce w prywatnej firmie na stanowisku kierowcy – mechanika. Państwem, w którym aktualnie odprowadzane są podatki od jego wynagrodzenia jest Polska. Tutaj także do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odprowadzane są składki na ubezpieczenia społeczne. Sąd miał na uwadze, że zeznający za spółkę (...) wskazał, że wydanie zaświadczenia jest związane z umożliwieniem korzystania przez zainteresowanego z karty (...) i tym samym zapewnienia mu ubezpieczenia zdrowotnego także na terenie państw, do których udaje się w trasy z transportem towarów.

Obywatel państwa trzeciego, który chce otrzymać zaświadczenie A1 musi wypełnić formularz US-54 „Informacja o legalności zamieszkania obywatela państwa trzeciego”. Formularz ten należy dołączyć do wniosku o A1, tak aby można było ocenić, czy wnioskodawca spełnia wszystkie warunki, tj. posiadać jeden z niżej wymienionych dokumentów, który uprawnia go do pobytu w Polsce: zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt czasowy oraz pracę, wiza S. lub wizę krajową wydaną w celu wykonywania pracy w okresie nieprzekraczającym 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy, na podstawie wpisanego do ewidencji oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi - art. 60 ust. 1 pkt 5 ustawy z 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2017 r. poz. 2206, z późn.zm.), wykonywania pracy, o której mowa w art. 88 ust. 2 ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w okresie nieprzekraczającym 9 miesięcy w roku kalendarzowym - art. 60 ust. 1 pkt 5a ustawy o cudzoziemcach, wykonywania pracy innej niż określona w art. 60 ust. 1 pkt 5 i 5a ustawy o cudzoziemcach - art. 60 ust. 1 pkt 6 tej ustawy, być rezydentem podatkowym w Polsce (posiadać certyfikat rezydencji podatkowej). Warunki wymienione w pkt 1 i 2 muszą być spełnione łącznie. Są to jedyne bezwzględnie obowiązujące kryteria brane pod uwagę przy ocenie, czy jest spełnione kryterium legalnego zamieszkania.

W toku postępowania organ rentowy nie wykazał, aby więzi rodzinne zainteresowanego były tak silne, by wykluczały uznanie Polski za kraj jego zamieszkania. Z ustaleń Sądu wynika, że wyjazdy zainteresowanego na Ukrainę ograniczają się do sporadycznych odwiedzin rodziny oraz wizyt podczas urlopu. Ubezpieczony zamierza sprowadzić do Polski

rodzinę. Plany zamieszkania w Polsce, gorsze warunki życia i pracy na Ukrainie przemawiają za tym, że zainteresowany wbrew temu, co twierdzi organ rentowy, nie planuje aktualnie wrócić na Ukrainę po ewentualnym zakończeniu współpracy z odwołującym. Nota bene przed zatrudnieniem w (...) sp. z o. o. zainteresowany także był zatrudniony w Polsce w prywatnej firmie przez okres ok. roku czasu. Z realiów niniejszej sprawy wynika zatem, że centrum spraw życiowych ogniskuje się w przypadku O. S. zasadniczo wokół pracy w (...) sp. z o. o. (której siedziba znajduje się w Polsce) oraz spraw rodziny na Ukrainie, którą zamierza sprowadzić do Polski. Pełnomocnik pozwanego nie stawiał się na rozprawę w dniu 25 marca 2019 r., a zatem zaniechał sposobności dowodzenia okoliczności, że centrum spraw życiowych O. S. znajduje się poza Polską – tj. jedynie na Ukrainie.

Organ rentowy bezpodstawnie przyjął, że zamieszkiwanie i wykonywanie przez O. S. czynności powierzonych w umowie o pracę w Polsce nie ma charakteru stałego. Wszystkie powyższe okoliczności przekonują o tym, że O. S. legalnie zamieszkuje i pracuje na terenie Polski i na mocy art. 1 rozporządzenia rozszerzającego winny mieć do niego zastosowanie przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 166/1 z 30.04.2004) oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009. Ubezpieczony będąc zatrudnionym przez odwołującego wykonuje pracę najemną w kilku państwach członkowskich, a więc podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba (lub miejsce wykonywania działalności) przedsiębiorstwa lub pracodawcy - stosownie do art. 13 ust. 1 lit. b Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004, czyli polskiemu ustawodawstwu w zakresie zabezpieczenia społecznego.

Przyjęcie odmiennej koncepcji, a w szczególności zaakceptowanie stanowiska organu rentowego prowadziłoby do niedopuszczalnego naruszenia podstawowych zasad jakie towarzyszyły ustanowieniu przepisów koordynacyjnych, tj. stwierdzeniu, że O. S. nie podlega żadnemu ustawodawstwu. Na marginesie należy dodać, że podzielenie stanowiska ZUS naruszyć mogłoby zasadę swobodnego przepływu usług, gwarantującą podmiotom, które prowadzą legalną działalność w jednym z państw członkowskich, prowadzenie działalności gospodarczej w innym państwie członkowskim lub oferowanie i świadczenie usługi w innych państwach członkowskich, pozostając jednocześnie w kraju pochodzenia.

Niezależnie od przywołanej argumentacji, należy nadmienić, że gdyby wniosek o wydanie zaświadczenia na formularzy A1 został złożony przez płatnika w maju 2018 roku (bądź później), to z dużą dozą prawdopodobieństwa, graniczącego niemal z pewnością, zostałby przez organ rentowy rozpatrzony pozytywnie, i to choćby z uwagi na spełnienie przez O. S. warunków wynikających z treści formularza US-54.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał organ rentowy do wydania zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego, mającym zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 dla O. S. na okres od 1 maja 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz.1804), w brzmieniu obowiązującym od 13 października 2017 r., mając na uwadze, że stawki minimalne w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego oraz w sprawach dotyczących podlegania ubezpieczeniom społecznym wynoszą 180 zł. O stosowaniu tych regulacji decydowała data wpływu odwołania, tj. 26 lipca 2018 r. W świetle powołanych wyżej przepisów, Sąd ustosunkowując się do wniosku pełnomocnika odwołującej spółki o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych zgłoszonego w odwołaniu, ocenił rodzaj i stopień zawiłości rozpoznawanej sprawy, jej charakter oraz faktyczny wkład pracy pełnomocnika reprezentującego stronę odwołującą w przyczynieniu się do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia sprawy i uznał, że czynności rzeczywiście dokonane przez pełnomocnika zasługują na zasądzenie stawki minimalnej w wysokości 180 zł.

SSO Beata Sójka